

T.C. Dışişleri Bakanlığı'nın Sitesinde Yayımlanan Dış Politika Belgelerinin Arasından Seçilen İngilizce Ve Türkçe Metinlerin Çevirilerinin Yapılması

Turkey's Relations With Central Asian Republics

Central Asia is a strategically important region for ensuring the security and stability of the Euro-Atlantic region. Its energy resources are vital for global energy security and it is a major hub for gas and oil pipelines as well as trade corridors.

In their 27 years of independence, the Central Asian Republics have made substantial progress in many areas, particularly in solidifying their sovereignty, institutionalizing their state-building structures and elevating their level of integration with the world.

Turkey is the first country to have recognized the independence of the Central Asian countries. Since 1991, our desire for a stable, independent and prosperous Central Asia has guided our policy priorities in the region towards building free market economies and functioning democracies. Given our common historical, linguistic and cultural ties, we have sought to increase engagement with this region on a broad range of issues. In this respect, the High Level Strategic Cooperation Council mechanisms that we have established with Kazakhstan, Kyrgyzstan and recently with Uzbekistan provide a useful basis to further our relations. We have also established the Cooperation Council with Tajikistan.

* http://www.mfa.gov.tr/turkey_s-relations-with-central-asian-republics.en.mfa

TURKEY'S RELATIONS WITH CENTRAL ASIAN REPUBLICS

Turkey's economic relations with the Central Asian Republics have developed rapidly, and significant progress has been achieved in the fields of trade, transportation and communications. The Turkish Cooperation and Development Agency (TIKA) was established in order to provide technical assistance to these countries and has been operating successfully in close cooperation with the local authorities in the region.

Turkey's trade volume with the countries of the region was about 6 billion USD in 2018 and the total investments of Turkish companies in the region reached 15 billion USD. The total value of projects realized by Turkish contracting companies in the region has exceeded 86 billion USD. Nearly 4 thousand Turkish companies have been operating on the ground.

Relations have also developed in the areas of culture and education. The International Organization of Turkic Culture (TURKSOY) was established in 1993 for the purpose of protecting the Turkic culture, art, language and historical heritage; introducing these values to the world and transferring them to the younger generations.

TURKEY'S RELATIONS WITH CENTRAL ASIAN REPUBLICS

Turkey has been carrying out a broad scholarship program “Turkey Scholarships” for students in Central Asia as well as other regions. Many Turkish schools under the Ministry of National Education exist in the Central Asian Republics. The Turkish-Kazakh International Hoca Ahmet Yesevi University operates in the city of Turkestan, (Kazakhstan) and the Turkish-Kyrgyz Manas University is located in Bishkek (capital of Kyrgyzstan).

Turkey pioneered the process of “The Summits of Turkic Speaking Countries' Heads of States”, held since 1992 in order to increase solidarity between the Turkic Speaking Countries and to create new cooperation opportunities among them. This process has acquired an institutional structure through the Nakhichevan Treaty regarding the Establishment of the Cooperation Council of Turkic Speaking States (Turkic Council) signed on 3 October 2009. The Secretariat of the Council was established in Istanbul. Turkic Council continues its activities in every field and every level with close cooperation of member countries. The 6th Summit of the Council was held in Cholpon-Ata, Kyrgyzstan, on September 3, 2018.

ORTA ASYA ÜLKELERİ İLE İLİŞKİLER

Orta Asya Cumhuriyetlerinin bağımsızlıklarını kazanmaları, Türk dış politikasına yeni bir boyut eklemiştir. Türkiye'nin; ortak dil, tarih ve kültürel bağlarının bulunduğu bu ülkelerle ilişkileri ve işbirliği birçok alanda ortak yarar temelinde hızla gelişmiştir.

Türkiye'nin bölgeye yönelik genel politikasını; Orta Asya ülkelerinin bağımsız, siyasi ve ekonomik istikrara sahip, kendi aralarında ve komşularıyla işbirliği içinde, uluslararası toplumla bütünleşmiş ve demokratik değerleri benimsemiş devletler olarak varlıklarını sürdürmelerini desteklemek şeklinde özetlemek mümkündür. Türkiye bu politikasıyla bölge ülkelerinin önemli bir ortağı hâline gelmiştir.

Türkiye, bu ülkelerin bağımsızlıklarını ayırım gözetmeksizin hemen tanımış olup bu ülkelere ekonomik destek sağlamaktadır. Bölge ülkelerine kalkınma yardımlarında önde gelen Türk İşbirliği ve Koordinasyonu Ajansı (TİKA); eğitim programları, projeler ve teknik yardımlar vasıtasıyla bölgede aktif bir rol oynamaya devam etmektedir.

Dünyanın en büyük 20 ekonomisinden biri olan ve kaydettiği büyüme rakamları ile bölgenin en önemli aktörlerinden biri olan ülkemiz, ekonomik ve ticari olanaklar bakımından bölge ülkelerine önemli yatırım fırsatları sunmaktadır.

ORTA ASYA ÜLKELERİ İLE İLİŞKİLER

Türkiye, karşılıklı üst düzey ziyaretler, karma ekonomik komisyonları, kara ulaştırması karma komisyonları, iş konseyleri ve yüksek düzeyli stratejik işbirliği konseyleri gibi mekanizmalarla bu ülkelerle olan işbirliği alanını arttırmayı ve çeşitlendirmeyi amaçlamaktadır.

Özbekistan, Kazakistan ve Kırgızistan ile ilişkilerimiz stratejik ortaklık düzeyinde olup, ilişkilerimiz her üç ülkeyle de Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi mekanizması çerçevesine oturtulmuştur. Tacikistan'la ülkemiz arasında ise İşbirliği Konseyi kurulması kararlaştırılmıştır. Türkmenistan ile pek çok alanda ve özellikle ticari, ekonomik, yatırımlar ve müteahhitlik alanlarında ilişkilerimiz hızla gelişmektedir.

Türkiye'nin, 2018 yılında bölge ülkeleriyle ticaret hacmi 6 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiş olup, Türk şirketlerinin bölgedeki yatırımlarının toplamı 15 milyar dolara yaklaşmıştır. Türk müteahhitlik firmalarının bölgede gerçekleştirdikleri projelerin toplam değeri ise 86 milyar doları aşmıştır. Bölgede 4 binin üzerinde Türk firması faaliyet göstermektedir.

Türkiye, ayrıca, Orta Asya ve diğer bölge ülkelerindeki öğrenciler için Türkiye Bursları adı altında geniş bir burs programı yürütmektedir. Orta Asya Cumhuriyetlerinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Türk okulları mevcuttur. Kazakistan'ın Türkistan şehrinde Türk-Kazak Uluslararası Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'te ise Türk-Kırgız Manas Üniversitesi bulunmaktadır.

ORTA ASYA ÜLKELERİ İLE İLİŞKİLER

İkili ilişkilerimizin geliştirilmesinin yanısıra, Türk dünyası içinde çok taraflı işbirliğine de özel önem atfedilmektedir. Bu anlayışla, Türkiye, Türk Dili Konuşan Ülkeler arasındaki dayanışmanın artırılması ve yeni işbirliği imkânları yaratılması amacıyla, 1992 yılından bu yana düzenlenen “Türk Dili Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları Zirveleri” sürecine öncülük etmiştir. Bu süreç, 3 Ekim 2009 tarihinde imzalanan “Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin Kurulmasına Dair Nahçıvan Antlaşması” ile kurumsal bir yapıya dönüştürülmüş, 2010 Eylül ayında İstanbul’da gerçekleştirilen 10. Türk Dili Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları Zirvesi ile sözkonusu Konsey teşekkül ettirilmiş ve Konseyin Sekretaryası İstanbul’da kurularak faaliyetlerine başlamıştır. Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (Türk Konseyi) her alanda ve düzeyde gerçekleştirilen düzenli etkinlikler çerçevesinde faaliyetlerine devam etmektedir. Bu kapsamda, Türk Konseyi 6. Devlet Başkanları zirvesi 3 Eylül 2018 tarihinde Kırgızistan’ın Çolpon-Ata şehrinde gerçekleştirilmiştir.

ORTA ASYA ÜLKELERİ İLE İLİŞKİLER

Orta Asya ülkeleriyle ilişkilerimiz kültür ve eğitim alanlarında da hızla gelişmiş olup, Türk kültür ve sanatının, dilinin, tarihî mirasının korunması, bu değerlerin dünyaya tanıtılması ve genç kuşaklara aktarılması amacı doğrultusunda 1993 yılında Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı (TÜRKSOY) kurulmuştur.

Bu sürece paralel olarak, 21 Kasım 2008 tarihinde, Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan tarafından imzalanan İstanbul Anlaşması'yla kurulan Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi'nin (TÜRKPA) 8. Genel Kurulu 20-21 Kasım 2018 tarihlerinde İzmir'de gerçekleştirilmiştir.

VOCABULARY

- ▶ vital
  - ▶ trade corridor
  - ▶ solidify
  - ▶ state-building structure
  - ▶ integration
  - ▶ prosperous
  - ▶ free market economies
  - ▶ functioning democracies
  - ▶ The Turkish Cooperation and Development Agency (TIKA)
  - ▶ trade volume
  - ▶ historical heritage
  - ▶ Central Asia
  - ▶ pioneer
  - ▶ solidarity
-

IR GRAMMER EXERCISES

1) The League of Nations, established in Geneva in 1920, included representatives from states throughout the world, but was severely weakened by the US decision not to become a member, and had no power to ---- its decisions.

a) impress b) compel c) accomplish d) implicate e) enforce

2) The Gulf, the Indian Ocean and the South China Sea are increasingly seen as potential trouble zones that could ---- energy supplies from the Middle East to Asia.

a) increase b) disrupt c) consume d) involve e) expand

IR GRAMMER EXERCISES

3) The process of economic and social reforms that began in the 1990s in some developing countries has had a profound ---- on the functioning and adjustment of their labour markets.

a) dismissal b) recovery c) impact d) recognition e) distrust

4) In the Philippines, with its numerous scandals and continuing power struggle, the public is frustrated, and economic ---- is in jeopardy.

a) progress b) decline c) recession d) depression e) failure